

Stanisław Franciszek Dulski

1904-1976

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1927 r., obrońca Gdyni, więzień oflagu, inspektor w GAL-u i PLO.

Urodził się 14 stycznia 1904 r. w Radomiu (rodzice Jan i Janina). „[...] od 1905 r. przebywałem do 7 roku życia w Rosji, gdzie ojciec mój pracował na kolei żelaznej”¹. W 1911 r. wrócił do Polski i w Radomiu rozpoczął edukację, ale 1914 r. znów był w Rosji, w Moskwie.

Jesienią 1918 r. udało się rodzinie wrócić do odrodzonej ojczyzny i w Radomiu ukończył sześć klas gimnazjum.

W 1927 r. ukończył Wydział Nawigacyjny Szkoły Morskiej w Tczewie. W 1929 r. otrzymał dyplom porucznika żeglugi małej i zaczął pływać na s/s „Wisła” – najpierw jako starszy marynarz, następnie III oficer.

„W październiku 1930 r. zmuszony byłem zejść ze statku na skutek osłabnięcia wzroku i ischiasu. Po wyleczeniu się z ischiasu pływałem 6 miesięcy na s/s «Premier» (Polbryt) w charakterze asystenta gospodarczego. Na skutek ischiasu musiałem zrezygnować z pracy na morzu i przejść do pracy na lądzie”².

Był kierownikiem wyładunku i rozładunku drobnicy na statkach Żeglugi Polskiej, a w 1932 r. rozpoczął pracę „jako licznik w porcie w firmie Paged”³, a od maja – pracownik umysłowy na placu drzewnym w porcie Gdynia: został kierownikiem biura, zaś od stycznia 1935 r. mistrzem sztawerki.

Zdjęcie grupowe części załogi „Lwowa”, 1927. Stoją: Stanisław Dulski, Kazimierz Rembowski, Bąk (mech.), Stanisław Rowiński, Jerzy Mieszkowski, Karol Borchardt, Tadeusz Meissner, Michał Niczko, Włodzimierz Cybulski. Siedzą: Witalis Milanowski, Kazimierz Grzybowski, ..., Kazimierz Petruszewicz, Konstanty Kowalski.

Fot. Zbiory MMG

Skład drewna Pagedu – Polskiej Agencji Drzewnej na nabrzeżu Helskim

1 Akta personalne PLO.

2 Ibidem.

3 Ibidem.

4 Ibidem.

5 Dz.U. 1946, nr 30, poz. 192.

6 Zdzisław Zblewski, *Leksykon PRL*, Kraków 2000, s. 126-127.

Odbył też przeszkolenie wojskowe, promowany w 1932 r. do stopnia podporucznika marynarki. Ożenił się w 1937 r. w Tczewie z Wandą Wiśniecką. Należał do Związku Absolwentów Szkoły Morskiej.

We wrześniu 1939 r. brał udział w obronie Wybrzeża – był dowódcą plutonu biorącego udział w walkach na Kępie Oksywskiej. Wzięty do niewoli, przetrzymywany był w oflagach: II A Prenzlau, Neubrandenburg, Sandbostel i w Lubece. Uwolniony 2 maja 1945 r. przez wojska angielskie, wyjechał do Wielkiej Brytanii i zgłosił się w Kierownictwie Marynarki Wojennej – 1 czerwca 1946 r. został mianowany porucznikiem marynarki.

W kwietniu 1947 r. powrócił do kraju z obozu repatriacyjnego w Szkocji, a w czerwcu rozpoczął pracę w GAL-u. Otrzymał angaż kierownika Działu Eksploatacji IV, a po jego likwidacji był od stycznia 1948 r. zastępcą kierownika Działu Eksploatacji III.

„W 1952 r. zostałem zwolniony z Polskich Linii Oceanicznych w powodu zatrzymania mnie przez ówczesną Komisję Specjalną⁴ i z art. 22 mkk został skazany na półtora roku obozu pracy.

Tzw. mały kodeks karny był dekretem prezydenta Krajowej Rady Narodowej Bolesława Bieruta z 13 czerwca 1946 r. „o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa”⁵. Art. 22 to było przestępstwo rozpowszechniania fałszywych, czyli niewygodnych wiadomości, tzw. szeptanka, zwana też szepciuchą, za

którą groziło do 5 lat więzienia⁶. Wystarczyła prywatna rozmowa i gorliwy donosiciel.

W grudniu 1952 r. zwolniony na mocy amnestii, nie mógł znaleźć pracy do lipca 1953 r. W końcu otrzymał zatrudnienie w przedsiębiorstwie budowlanym jako kierownik magazynów w Centralnej Stolarni i Zbrojowni w Gdyni. Od lutego 1956 r. ponownie był w PLO jako specjalista eksploatacyjny, następnie starszy inspektor eksploatacyjny.

„W związku z otrzymanym pismem Obywatela Dyrektora, rozwiązującym ze mną stosunek służbowy z dniem 31 grudnia 1969 r. z powodu wkroczenia w wiek emerytalny, proszę uprzejmie Obywatela Dyrektora o przedłużenie mi pracy w Przedsiębiorstwie do dnia 30 czerwca 1970 r. Prośbę moją motywuję tym, że podjąłem pewne zobowiązania finansowe jak kupno niezbędnej odzieży i inne zakupy. Zobowiązanie to muszę spłacić do 1 lipca 1970 r., stąd przejście na emeryturę w okresie wcześniejszym postawiłoby mnie w trudnej sytuacji”⁷.

Przedłużono mu zatrudnienie do lipca, a po przejściu na emeryturę nadal czas jakiś pracował na pół etatu – tak dobrym był fachowcem. Na koniec otrzymał złotą odznakę Zasłużony Pracownik Morza, a pismo w tej sprawie poparła nawet egzekutywa Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR, choć Stanisław Dulski był bezpartyjny.

Zmarł 26 grudnia 1976 r., spoczął na Cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom II, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 1996; Jerzy Drzemczewski, *Na śródziemnomorskim szlaku 1924-2008*, Gdynia 2009; Zdzisław Zblewski, *Leksykon PRL*, Kraków 2000; akta personalne PLO.

7 Akta personalne PLO, pismo z 1.10.1969 r.